

[Hækkerup.]

arbejdsløse, og der vilde sikkert tillige have været adskilligt færre af de dygtigste og flittigste Landarbejdere, som havde været nødsaget til at udvandre i de Aar, dygtig Arbejdskraft, som i høj Grad kunde være kommet det danske Samfund til gode, hvis den kunde være blevet anvendt herhjemme, i Stedet for at den nu bliver anvendt paa Amerikas Prærier og i Kanadas Skove. Det er efter min Mening et overmaade stort nationaløkonomisk Tab, at vi opdrager og uddanner en dygtig Arbejdstab, og naar det Tidspunkt er inde, da den rigtig skulde sætte sine Kræfter ind og øve sin Gerning, er der ikke Plads til den herhjemme, saa maa den rejse til Udlandet for i det hele taget at faa Beskæftigelse, og saa er den tabt for det danske Samfund.

Den højtærede Minister udtalte i sin Tid spottende overfor os, som tror paa, at en stærk Udstykning vil gavne Erhvervsbetingelserne i vort Land, at vi havde Jord paa Hjernen. Det har den højtærede Minister naturligvis ikke, men derimod er jeg tilbøjelig til at tro, at saavel den højtærede Landbrugsminister som adskillige af hans Eftertalere i høj Grad har faaet Organisationstyranni paa Hjernen, og skal man have en af disse to Ting at trække med, vil jeg nu foretrække Jord. Jorden er i alt Fald en Realitet, hvorimod Organisationstyranniet kun eksisterer i den højtærede Landbrugsministers og hans Eftertales Indbildning. Der er ingen virkelig Realitet i denne Paa-stand. Selv altsaa med Fare for paa ny at blive beskyldt for at have Jord paa Hjernen vil jeg dog gerne have Lov til her at fremhæve Udstykningens økonomiske Betydning. Jeg tror, man let kan fremdrage Eksempler, som i Virkeligheden ikke vil møde nogen Modsigelse. Tænker vi os en Herregaard paa f. Eks. en 700 Tdr. Land med jævn god Jord, en Gaard, der ikke er Hovedsædet for en Godsejer og heller ikke har Skovbrug, Sukkerroedyrkning eller lignende, men bliver drevet som ganske almindelig Landbrugsvirksomhed, og man saa spørger, hvor mange Familier der Aaret rundt bliver beskæftiget paa denne Gaard, tror jeg, man maa sige, at en 20—25 Familier vil være det allerhøjeste, og naar man saa ser paa, hvorledes disse Familier lever, ser man, at de til Trods for, at baade Mand og Hustru maa lægge deres Arbejdskraft indenfor Gaardens Enemærker som Arbejdere alligevel lever lige paa Fattigdommens Dørtærskel. De lever saaledes, at saa snart

der støder det mindste Uheld til for dem, maa de nødvendigvis have offentlig Hjælp.

Jeg vil for øvrigt i denne Forbindelse tage afgjort Afstand fra en Tanke, der under Finanslovforslagets anden Behandling blev udkastet her i Tinget af det ærede Medlem Hr. Holstein. Det ærede Medlem udtalte sig for Ønskeligheden af, at arbejdsløse blev anbragt paa de store Gaarde her i Landet for at modtage en Uddannelse, der gjorde dem egnede til Udvandring, og saa skulde den Hjælp, de ellers vilde have faaet i Form af Arbejdsløshedsunderstøttelse eller Hjælpkassenhjælp, gives til vedkommende Godsejer. Jeg i alt Fald vil ikke gaa ind for den Tanke, at de større Gaardes Indehavere nu skal have direkte Betaling for den Arbejds-kraft, de saaledes tager i deres Tjeneste til at udføre Arbejde paa Gaarden.

Tænker vi os nu, at en saadan Gaard blev udstykket til Bunds, saa vilde der kunne leve en 70 Familier indenfor det Areal, det vil sige ca. 50 Familier mere. De kunde leve under langt bedre Forhold, under selvstændige Former, de havde noget at arbejde for, fordi de havde Haab til Fremtiden, og Mand og Hustru kunde arbejde sammen med deres Børn, medens Herregaardsarbejderen, baade Mand og Hustru, ofte Dagen igennem maa være borte fra Børnene. Det var alt i alt langt bedre Vilkaar for de paagældende at komme til at leve under. Vi foregøgler aldeles ikke disse Mennesker, at det vil være en Tilværelse i Herlighed, vi vil skaffe dem gennem Udstykning. Det ærede Medlem Hr. Ulrich hævdede igaar, at vi oprullede Statshusmandstilværelsen som en Tilværelse i ren Herlighed. Nej, vi vil ikke — og finder det heller ikke nødvendigt — hjælpe Folk til at leve i Herlighed, men det, vi ønsker, er at hjælpe Landarbejderne til Arbejde under saadanne Vilkaar, at deres Udkomme er dem sikret, og at de dog selv i nogen Grad faar Udbyttet af deres Arbejde. Vi ved særdeles vel, at det at være Statshusmand kræver et Arbejde, der kan være baade slid-somt og besværligt nok, og at baade Mand og Hustru maa hænge i, men vi peger paa, at det, i Modsætning til, hvad Forholdet er ikke mindst for Lønarbejderne paa Landet, alligevel indeholder ganske andre Muligheder for Fremtiden. Tilværelsen for Statshusmændene er heller ikke, saaledes som det ærede Medlem Hr. Ulrich i Gaar fremstillede det, den rene Elendighed. Det er muligt, at adskillige Statshusmænd sidder i vanskelige Forhold, jeg tror, det ærede Medlem brugte det Udtryk: sidder og hugger